

Osmanlı Devleti'nin 34. Sultanı II. Abdülhamit, bunalımlı bir dönemde tahta çıktı. Çok iyi eğitim almış bir sultandı. İzlediği politikalarla ve yaptığı yeniliklerle Osmanlı'nın çöküşünü geciktirdi.

II. Abdülhamit, 23 Aralık 1876'da ilk Osmanlı anayasası olan Kanunuesasi'yi ilan etti. İlk meclisin açılmasını sağladı ve I. Meşrutiyet Dönemi'ni başlattı. II. Abdülhamit tahttan indirilene kadar, 33 yıl boyunca Osmanlı'ya hükmetti.

Hattat Sâmi Efendi'nin 1905'te resmettiği II. Abdülhamit tuğrası padişah tuğraları içinde hat sanatı bakımından en estetik olandır.

1. BÖLÜM

Tahta Çıkış

Üç kıtada hüküm süren Osmanlı Devleti gücünü yitirmeye başlamıştı. İngiltere büyük bir deniz gücü hâline gelmiş, Rusya ise Avrupa üstünde söz sahibi olmaya başlamıştı. Almanya, Avrupa'da emellerine kavuşmaya uğraşırken Fransa da bu devletlerden geri kalmıyordu. Bütün Avrupa aslında hızla yaklaşan büyük savaşa doğru adım adım ilerliyordu.

Avrupa devletlerinin arasındaki mücadelelerin ortasında kalan Osmanlı Devleti, kendi geleceği için tedbirler almak zorundaydı. Bu yüzden devlet içinde bazı değişiklikler yapıyordu. Osmanlı, halkın üstünde etkiler bırakan değişiklikler yaparak çağa ayak uydurmaya çalışırken karşısındaki güçlü devletlerle savaşa girmek istemiyordu.

Bütün bu karmaşa ve kaosun içinde, Osmanlı Devleti'nin başında bulunan V. Murad, hastalığı sebebiyle yönetimi idare etmekte zorlanınca tahttan

indirilmesine karar verildi. V. Murad, tahtan indirildiğinde veliaht olarak sıradaki kişi Abdülhamit'ti.

Haberi alan Abdülhamit, tahta çıkış töreni için Bâbüssaâde Kapısı'na geldi.

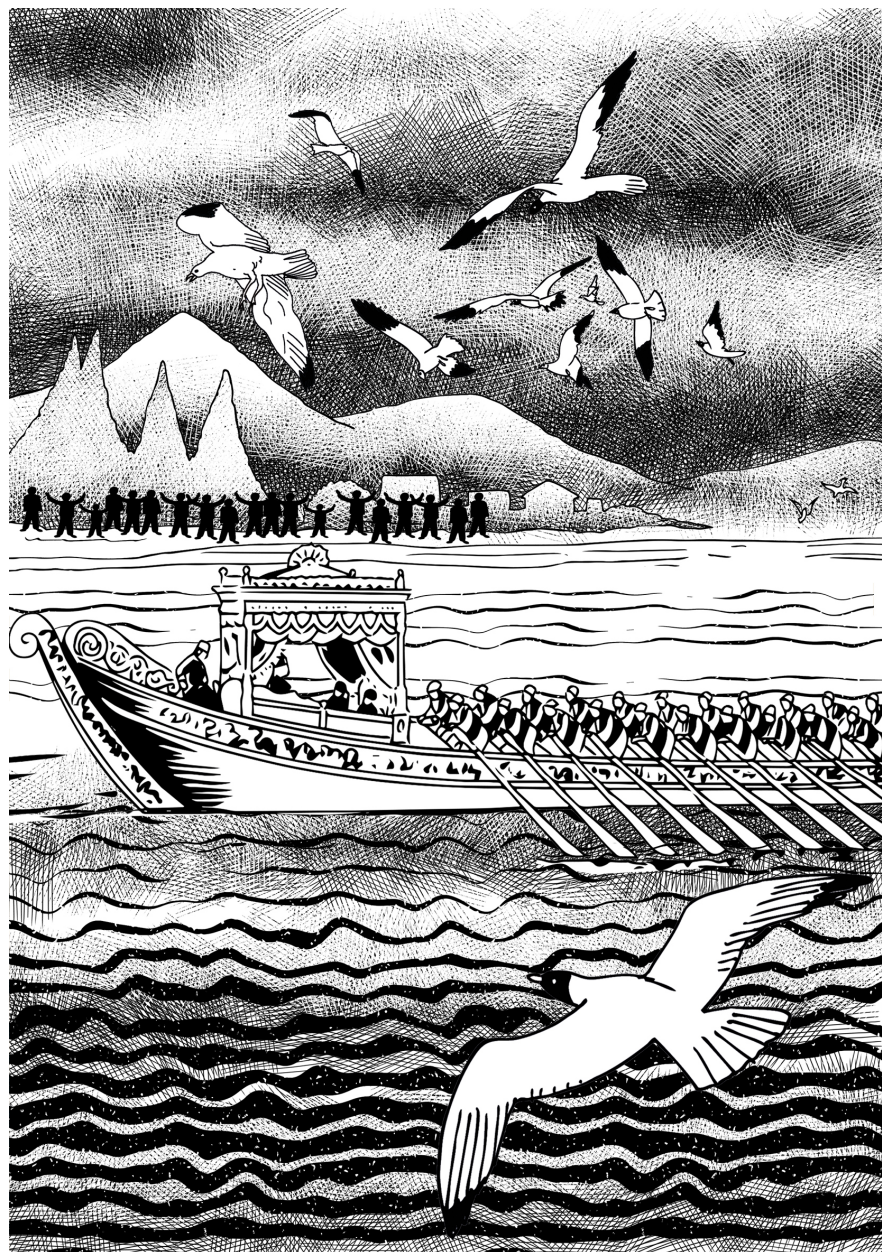
Ağustos 1876'da atalarının oturup hüküm sürdüğü altın tahta oturan Abdülhamit, tebrikleri kabul ediyordu. Artık sultan olmuştu. Veliaht Abdülhamit, şimdi bu büyük devlete sultanlık yapacaktı.

Tahta çıkış haberi duyurulduktan sonra şehrin çeşitli yerlerinden top atışları yapıldı. Yeni sultanın tahta çıkışını bildiren top atışları, halkta da yankı buldu. Üç gün üç gece şenlik yapıldı.

Tahta çıkış töreninden sonra bütün devlet görevlilerini arz odasında kabul eden Sultan Abdülhamit, ilk iş olarak kardeşi V. Murad'ın Çırağan Sarayı'na güvenli bir şekilde sevk edilmesini emretti.

Bu durumu kabul edeceği düşünülen V. Murad birdenbire taşınmaya karşı çıktı. Zor da olsa ikna edilen eski sultan, Çırağan Sarayı'na geçti. Böylece saltanat kayığına binen Sultan Abdülhamit, donanma gemilerinin top atışı selamlarıyla Dolmabahçe Sarayı'na vardı.

Artık devletin başındaydı. Henüz otuz dört yaşında olan sultanı çok zorlu bir saltanat bekliyordu. Belki de

devlet daha önce hiç bu kadar çok sayıda ve güçlü ülkelerle mücadele etmek zorunda kalmamıştı. Yıllarca sürececek mücadele başlamak üzereydi.

Sultan Abdülhamit saraya gelir gelmez ilk işi, masrafları kısmak oldu. İsrafi önlemek için genel tedbirler aldırdı. Saray masraflarını en aza indirmek hatta bazı masrafları tamamen kaldırmak için mali tedbirler alındı.

Sultan Abdülhamit'in kılıç kuşanma töreni, tahta çıkışından kısa bir süre sonra yapıldı. Sultan, saltanat kayığı ile Eyüp'e geçerek kılıç kuşandı. Tahta çıkışının ilk haftasında bir kız çocuğu olan sultanın aynı günlerde kendi doğum günü de olduğundan o hafta şenliklerle geçti.

Tahta çıkış törenleri tamamlanan Sultan Abdülhamit, bazı önemli görevlerdeki kişilerin yerine yenilerini tayin etti. Bu tayinler, devlet içindeki bazı yöneticileri memnun etmedi. Osmanlı'nın son yıllarında başa geçen sultanlar, kendi iradelerini pek kullanamazlar, tahta çıkmalarını sağlayanların söylediklerini uygularlardı. Bu kez öyle olmamıştı. Herkes önceden belirlenmiş kişilerin atamasının yapılacağını düşünürken Sultan Abdülhamit tersini yapmıştı. İlk icraatıyla kimseye boyun eğmeyeceğini göstermiş oldu.

Avrupa yangın yeri olmaya doğru sürüklenirken Osmanlı'nın kendini toparlaması gerekiyordu. Balkanlar tutuşmuştu, artık eski sistemin hâkim olması mümkün değildi. Daha sert tedbirler alarak devleti çöküşten kurtarmak gerekiyordu.

Bütün bu olayların ortasında tahta çıkan Sultan Abdülhamit, uzun yıllar sürecektir mücadelelerine başlamak üzereydi.

2. BÖLÜM

Osmanlı Meclisi

Tahta henüz çıkmış olan Sultan Abdülhamit, kaynayan kazan durumundaki Balkanlardan gelen haberlerden memnun olmamıştı. Prens Milan, Sırbistan'ın başında Osmanlı'ya karşı bozguna uğrayınca barış istemek zorunda kalmıştı. Barış istemesi, Osmanlı'ya itaat edeceği anlamına geliyordu. Böyle bir durum karşısında Rusya'nın kendi topraklarını işgal edeceğini düşünen Milan, diğer büyük devletlerden yardım istedi.

Daha önce imzalanan Paris Antlaşması'nı öne sürüp Batılı devletleri de işe karıştırmak isteyen Sırbistan bunu başardı. Paris Anlaşması'nı imzalayan devletler, sorunun çözümü için İstanbul'a, elçileriyle bir nota gönderdiler. Osmanlı ordusu o sırada Sırlarla savaşımaya devam ediyordu. Bu olaylar yaşanırken ordu, Sırlara karşı yeni bir zafer elde etmişti. Sırbistan'ın anlaşmaktan başka çaresi yoktu.

Anlaşma uyarınca Sırlar asker sayısını düşürecek, Milan, Osmanlı Devleti'ne bağlılığını bildirecek ve dört

büyük kale, Osmanlı ordusuna bırakılacaktı. Ayrıca vergiler düzenli olarak ödenmeye devam edilecekti. Osmanlı'nın bu istekleri karşılanırsa savaş sona erecekti. Zafer kazanmış bir devletin bu istekleri çok değildi. Rusya ve İngiltere, bu şartları ağır bularak düzeltilmesini isteyip kendi şartlarını öne sürdüler. İngiltere ortada hiçbir sorun yokken Bosna'nın ve Bulgaristan'ın idare şeklinin değişmesini istedi. Zafer kazandığı hâlde Osmanlı'dan bu şartları kabul etmesini istemek çok da akıllıca değildi. Müzakereler devam ederken Sırp- lar savaşa devam etme kararı aldılar. Sırp- lar, Rusya'nın verdiği desteğin kesilmemesi için savaşa devam etmek zorunda kalmışlardı. Aksi takdirde Rusların gönderdiği altınlar kesilecekti.

Olaylar devam ederken Sultan Abdülhamit'i tahttan indirmek için bazı gruplar harekete geçti. Bayram yaklaşmış, camilerde vaaz veren bir grup, halkı kışkırtmaya başlamıştı. Barış yapılmasını bahane eden bu grup, ramazan ayı olmasını da fırsat bilerek halkı yanlarına almak istedi. Sultan Abdülhamit sert tedbirler alarak dört yüz kişiyi yakalattı ve sürgüne gönderdi.

İçerideki kargaşa devam ederken Sırp- lar, ordularındaki Rus subaylarla birlikte Osmanlı ordusuna karşı savaşı